

AP3 DYREVELFÆRD, MEN I HVILKE RAMMER?

STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden

De danske stalde har en høj standard af dyrevelfærd, men der kommer stadigvæk ny viden omkring dyrevelfærd, og i projektet "Dyrevelfærd i bedre rammer" har vi set nærmere på nogle af de anbefalinger

som også er lovgivning og set på, om der er et fagligt grundlag for lovgivningen, eller om vi på nogle områder mangler viden.

Projektet startede med at lave en grundig litteraturgennemgang af følgende områder

- Hvilke behov har kalve og ungdyr for hudpleje?
- Hvilken betydning har et plant gulv ved foderbordet for køerne, og har et repos samme betydning for koen?
- Hvilke madrasser vil køerne selv vælge at ligge i?
- Hvilken betydning har antallet af sengebåse i forbindelse med blindgange?
- Hvilke kælvningsfaciliteter ville køerne selv vælge, hvis de kunne?

Formålet var at undersøge, hvor meget ny viden der var på disse områder. I

Litteraturgennemgangen blev det fundet, at på nogle af områderne var der de sidste år kommet en del ny viden, men det blev også fundet, at der på andre områder manglede en del viden. På de områder, hvor der manglede ny viden, valgte vi at lave nogle pilotprojekter for at se, om anbefalingerne holder stik, eller der skal flere undersøgelser til i fremtiden.

HUDPLEJE HOS KALVE OG UNGDYR

Der var meget begrænset med viden på området omkring hudpleje til kalve og ungdyr, derfor

blev det besluttet at udføre et pilotprojekt for at undersøge, hvilken påvirkning og effekt børster har ved kalve og ungdyr. I projektet blev der sat børster op ved ungdyr i alderen fra 2 til 3 måneder. Der blev i en periode på 3 uger i kameraovervågning set på antal af gange kalvene søgte og hvor længe de brugte børsterne samt hvilken betydning det har haft for deres adfærd, at kalvene havde mulighed for at benytte børsterne. Resultaterne viste at i kalvebokse med ca. 25 kalve, kløede eller gnubbede kalvene sig på børsterne i godt 10 minutter pr. time i gennemsnit. Kalvene brugte dermed børsterne meget, hvilket giver en klar indikation af, at hudpleje i form af børste ved kalve og ungdyr har en positiv påvirkning på deres adfærd.

PLAN GULV VED FODERBORDET

I forhold til lovgivningen skal køerne have et plant gulv at stå på bagved foderbordet, men spørgsmålene har været om et repos ved foderbordet kan tolkes som plant eller ej. Der var ikke meget viden omkring, hvilken betydning et repos har for køernes ædeadfærd, og derfor blev der i 4 besætninger sat videoovervågning op ved køer, for at se, hvordan repos bruges af køerne, og hvordan det påvirker deres adfærd. I forsøgene var der enten et repos, der var 15 cm højt og 40 cm bred, eller ingen repos. Videoovervågningen viste, at hvis køerne var opstaldet i en stald uden repos, valgte de gå helt væk fra foderbordet, når der kom en skraber, de forlod altså deres ædeposition. Køerne valgte efter skraberens var kørt forbi enten at gå helt væk fra foderbordet eller gå over skraberens og æde videre. På optagelserne var der også flere eksempler på, at rækken af køerne flyttede sig, som skraberens nærmede sig, altså de flyttede hele kroppen. I staldene med repos virkede det til at køerne blev mindre forstyrret, de fleste af køerne stod med forbenene oppe på reposit, når skraberens kørte forbi, derved blev køerne i deres ædeposition, og reposit bruges efter hensigten. Konklusionen på videooptagelserne var, at et repos er meget fordelagtigt for køer, der er opstaldet i stalde, hvor der kører en gulvskraber, da reposit sikrer, at køernes adfærd forbliver uændret.

SENGEBÅSENS INDRETNING GENERELT – HERUNDER KOENS VALG AF MADRASSER

I projektet blev der i 2017 set på, hvilke madrasser køerne valgte, når de kunne vælge mellem flere forskellige. I 2018 blev der så yderligere lavet en test af de madrasser, der kan købes på det danske marked, og der blev lavet en vejledning til, hvad man skal være opmærksom på, når man som landmand skal vælge nye madrasser. Du kan [læse mere om resultaterne her](#).

ANTALLET AF SENGEBÅSE I FORBINDELSE MED BLINDGANG

En af de anbefalinger, der er i dag, er, at der må maks. være 7 sengebåse ved en blindgang til både køer og ungdyr, men eftersom forskning på dette punkt er meget sparsom, valgte vi i projektet at foretage et pilotprojekt, for at se på ko-flowet i blindgange. Der er blevet optaget

med kameraovervågning, for at følge køernes adfærd hvis de henholdsvis opholdte sig i staldafsnit med enten syv senge ved en blindgang eller ved 10 senge ved en blindgang. Der blev undersøgt både i stabil gruppe og i ustabil gruppe. Adfærden blev aflæst på ko-niveau, når koen går ind, og igen når koen går ud. Konklusionen af projektet var at i forhold til antallet af sengebåse i en blindgang blev det fundet at, når der ikke er nye køer i en flok (stabil koflok), opholder køer sig i længere tid i blindgange med 10 senge sammenlignet med blindgange med syv senge. I ustabile koflokke (med introduktion af nye køer i flokken), ses der ingen forskel i opholdstiden. Resultatet tyder dermed på, at det har en positiv effekt på køernes adfærd (når flokken er i ro), at de opholder sig i blindgange med 10 sengebåse i forhold til 7.

KÆLVNINGSFACILITETER

De anbefalinger, der er i dag til opstaldning af kælvende køer, er, at kælvning skal ske i en enkeltkælvningsboks, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder. Bag denne anbefaling ligger der en masse viden, både på stressniveauet hos kælvende køer, men også i forhold til smittebeskyttelse. Der er fortaget meget ny forskning på dette område, og da det kan være vanskeligt at forudse eksakte kælvningstidspunkt, medfører det, at koen tages fra flokken tidligere end anbefalingerne tilskriver, og dermed vil der være risiko for "for tidlig" isolation.

Ny viden har vist, at køer søger isolation ved forhalet kælvning men ellers ikke. Derfor er denne nye viden medvirkende til, at man skal se mere på, hvilke opstaldningsmuligheder man har til de kælvende køer og gøre opstaldningsløsningerne mere fleksible og mere individuelle for den enkelte ko.

VARIATION AF DØDELIGHED

Variation i dødelighed over tid er højere i besætninger med moderat og høj dødelighed sammenlignet med besætninger med lav dødelighed. Desuden har besætninger med moderat til høj dødelighed tendens til stigende dødelighed over tid, mens besætninger med lav dødelighed har tendens til faldende dødelighed. Derfor bør der være et hyppigere fokus på besætninger med moderat til høj dødelighed, såfremt dødelighed indgår i overvågning af dyrevelfærd.